

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : B.07.0.BMK.0.33.610-33/140

Konu :Yazılı Soru Önergesi

22.05.12* 5794

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Başbakanlığın 02/04/2012 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-1081/1587 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan, Mersin Milletvekili Sayın Ali Rıza ÖZTÜRK tarafından Sayın Başbakanımıza tevcih edilen ancak Başbakanımızın koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip buyurdıkları 7/5366 esas numaralı yazılı soru önergesinde, son zamanlarda mazot ve benzine yapılan zamların hangi ihtiyaçlardan kaynaklandığı, yapılan zamların gündemi meşgul eden toplumsal olayların yoğun olduğu zamana gelmesinin tesadüf olup olmadığı ve zamları gizlemeye yönelik bilinçli bir ayarlama olup olmadığı ile memur maaş zamlarının akaryakıt zamları ile karşılanıp karşılanmayacağı hususları sorulmakta olup, konuya ilişkin değerlendirilmelerimiz aşağıda belirtilmiştir.

Bilindiği üzere, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'na göre petrol fiyatları, 01/01/2005 tarihinden itibaren en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa hareketleri dikkate alınarak serbest piyasa şartlarına göre oluşmaktadır. Rafineri fiyatlarının endekse oluşturulması, dağıtıcı ve nakliye paylarının tavanı gibi fiyatların dolaylı veya dolaysız olarak kamu tarafından belirlenmesine ilişkin uygulamalar sona erdirilmiştir. Bu kapsamda, petrol piyasasında dolaşımda bulunan tüm ürünlerin fiyatı, ham petrol fiyatındaki değişimlerden etkilenmekle birlikte, her bir ürünün fiyat teşekkülünün arz-talep şartlarının yanı sıra; navlun bedeli, döviz kuru, ülkelerin mevzuatlarına göre gümrük vergileri, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi gibi diğer vergi türlerinden, tarafların özel hukuk çerçevesinde aralarında karşılaştırdıkları unsurlardan ve belirli zamandaki konjonktürel gelişmeler gibi bir çok husus fiyat oluşumuna etki edebilmektedir. Dolayısıyla, akaryakıt ürünlerinde yaşanan fiyat değişimlerinin önemli bir bölümü uluslararası petrol fiyatları ile dolar kurundaki değişimin neticesi olan sektörün fiyat ayarlamalarından kaynaklanmaktadır. Akaryakıt ürünlerinin piyasa şartları dahilinde oluşan satış fiyatına kamunun herhangi bir müdahalesi bulunmamaktadır.

Bununla birlikte, izlenen ekonomik program ile bütçe hedefleri ve gerçekleştirmeleri göz önünde bulundurularak vergi oran ya da tutarlarında değişiklik yapılmaktadır. Bu kapsamda, akaryakıt ürünlerinden alınan özel tüketim vergisi tutarlarında en son 31/12/2009 tarihinde 15725 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile düzenleme yapılmış olup, bu tarihten sonra gerçekleşen fiyat artışlarının özel tüketim vergisi ile bir ilgisi bulunmamakta, anılan tarihten bu yana akaryakıtta tek kuruşluk dahi olsa vergi artışı yapılmamıştır.

Bu çerçevede, 100 liralık benzin fiyatının içerisinde KDV ve ÖTV dahil toplam vergi yükü 2002 sonunda 70,2 lira iken, 2012 yılı Mart ayı itibariyle 55,5 liraya düşmüştür. 100

liralık motorinde 2002 yılı sonunda vergi yükü 59,2 lira iken 2012 yılı Mart ayı itibariyle 47,4 liraya düşmüştür. Vergi yükünde meydana gelen bu düşüş sonucunda, 2002 yılında hem benzin hem de motorin üzerindeki vergi yükünde Türkiye birinci sıradayken, 2/4/2012 tarihli Avrupa Birliği enerji bülteni ve 4/4/2012 tarihli akaryakıt fiyatlarına göre ülkemiz, vergi yükü sıralamasında benzinde 9 uncu sıraya ve motorinde beşinci sıraya gerilemiştir. Benzin üzerindeki vergi yükü sıralamasında ilk üç ülke İngiltere, İrlanda ve Hollanda olurken; motorinde ise ilk üç ülke İngiltere, İtalya ve İsveç'tir.

2002-2012 döneminde Brent tipi ham petrol varil fiyatı TL bazında yaklaşık yüzde 382,2 oranında artarken ülkemizde pompa satış fiyatları ortalama sadece yüzde 159,2 ile yüzde 217,9 arasında artmıştır. Örneğin brent tipi ham petrol varil fiyatları 2002 yılında 25 Dolar civarında, 2009 yılında ise ortalama 61,1 Dolar iken 20/3/2012 itibariyle 125,7 Dolar olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla, 2009 yılından bu yana tek kuruşluk dahi olsa vergi artışı yapılmamasına rağmen, uluslararası Brent tipi ham petrol varil fiyatlarındaki artışlar ülkemizdeki akaryakıt fiyatlarına yansımıştır.

Diğer taraftan, kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında yapılan artışlar, Devletin mali imkanları, memleketin ekonomik gelişmesi, genel geçim şartları ile yıllık enflasyon oranları göz önünde bulundurulmak suretiyle tespit edilmektedir.

Bu çerçevede, ilgili yıl merkezi yönetim bütçesine esas teşkil edecek temel makroekonomik göstergeler, gelir ve gider tahminleri, hedef bütçe açığı ve açık finansmanı ile genel ve özel bütçeli idarelerin ödenek teklif tavanları Orta Vadeli Planda belirlenmektedir. 2012-2014 yılı Orta Vadeli Mali Planı ile 2012 yılında kamu personeline mali imkanlar ve hedefler göz önünde bulundurularak maaş ve ücret artışı sağlanması varsayımı altında personel giderlerine ilişkin yeterli ödenek tahsisi öngörülmüştür.

Bilgilerini arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı